

seminārs “Cilvēcīgi par svarīgo”, projekta “Vidzeme iekļauj” ietvaros

Vidzemes plānošanas reģions, projekta “Vidzeme iekļauj” ietvaros, 2019.gada 25.aprīlī rīkoja semināru “Cilvēcīgi par svarīgo”, kurā Vidzemes plānošanas reģionā esošo pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālisti tika aicināti plašāk iepazīties ar deinstitutionalizācijas procesu Vidzemē. Projekta “Vidzeme iekļauj” komandas ieskatā pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistiem ir būtiska loma, skaidrojot deinstitutionalizācijas procesus pašvaldību iedzīvotājiem, kā arī veidojot iedzīvotāju viedokli par sabiedrībā balstītiem sociālajiem pakalpojumiem.

Lai veicinātu izpratni par sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu nepieciešamību cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, semināra laikā tika izspēlēta lomu spēle, kuras laikā dalībnieki iejutās cilvēka ar garīga rakstura traucējumiem ikdienas dzīvē valsts sociālās aprūpes centrā. Dalībniekiem tika sniegta informācija par to, cik cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem dzīvo Vidzemes plānošanas reģionā, cik no tiem atrodas valsts sociālās aprūpes centros un cik cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem jau šobrīd dzīvo sabiedrībā, bez nepieciešamā atbalsta.

Dalībnieki guva plašāku informāciju par to, kādi sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi

tiek veidoti cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem Vidzemes plānošanas reģionā, kā arī to, cik un kādus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta “Vidzeme iekļauj” ietvaros līdz šim ir saņēmuši cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem.

Viens no iemesliem, kāpēc pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālisti salīdzinoši maz informē sava novada iedzīvotājus par deinstitucionalizācijas procesu, saistīts ar bailēm nekorekti sniegt informāciju un tādējādi aizvainot dažādas sabiedrības grupas. Par to, kā rakstīt un runāt par bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, savā pieredzē dalījās Vita Rusmane. Vita ir skolotāja Mazsalacas vidusskolā, deputāte Mazsalacas novada pašvaldībā un divu lielisku dēlu mamma. Vecākais dēls Kārlis ir uzsācis iniciatīvu “Mēs mainīsim pasauli”, lai atbalstītu jaunāko brāli Rūdolfu un palīdzētu sabiedrībai izprast cilvēku ar autiskā spektra traucējumiem saskarsmes nianšes.

Vitai ir gan pozitīva, gan negatīva pieredze, sniedzot intervijas žurnālistiem par savu un savas ģimenes dzīves gājumu. Vita semināra dalībniekiem sniedza vairākus padomus, kā rakstīt par šo jūtīgo tēmu, tai skaitā kā vienu no svarīgākajiem intervijas norises aspektiem Vita norādīja komunikāciju ar klātesošo bērnu. Vita norāda: “Svarīgi ir nevis “runāt pāri” bērnam, liekot viņam justies maznozīmīgam, bet noskaidrot viņa viedokli.”. Vita aicināja neveltīt laiku, lai runātu par nebeidzamām grūtībām un izteiktu līdzjūtību. Tā vietā “pēc iespējas lielāku uzmanību veltīt tam, kā līdzcilvēki visvienkāršākajā veidā var atbalstīt ģimeni un pašu bērnu ikdienā”.

Vita atgādināja, ka sabiedrībā bieži funkcionāli traucējumi tiek uztverti tikai kā kustību traucējumi, tomēr jāatceras, ka funkcionālie traucējumi ne vienmēr ir ārēji redzami, piemēram, dzirdes traucējumi, autiskā spektra traucējumi, epilepsija u.c.

Par dažādām kļūdām, ko komunikācijā pieļauj sabiedriskie mediji, savu viedokli sniedza Neatkarīgās Rīta avīzes žurnāliste Inga Paparde. Inga ir žurnāliste, kas ieguvusi maģistra grādu arī sociālajā darbā, viņas raksti galvenokārt veltīti sociālās jomas jautājumiem. Semināra dalībnieki kopā ar žurnālisti analizēja labās un sliktās prakses piemērus dažādu mediju publikācijās par deinstitucionalizācijas procesu Latvijā. Savā prezentācijā Inga norādīja uz vairākām problēmām, piemēram, publikācijās dominējošās emocijas ir ciešanas un līdzjūtība, mediji nesaskata cilvēkus ar invaliditāti cilvēkus, bet tikai viņu invaliditāti. Tāpat Inga norādīja uz t.s. invaliditātes ekspluatāciju – labdarības kampaņas, kurās uzsvērts kaut kas fragmentārs, bet netiek piedāvāts risinājums kopumā.

Žurnāliste semināra dalībniekiem uzdeva veikt arī praktiskus uzdevumus, to mērķis bija sniegt informāciju iedzīvotājiem par deinstitucionalizācijas procesa attīstību pašvaldībā. Pēc grupu darbu prezentācijas tika iztirzātas biežāk pieļautās kļūdas un pārrunāti galveni laba raksta priekšnosacījumi. Galvenie ieteikumi no žurnālistes puses bija saistīti ar datu izmantošanu informācijas sniegšanā (piemēram, izmantot infografikas), kā arī svarīgi ir saprast informācijas sniegšanas mērķi – informācijas pasniegšanas veids iedzīvotājiem un medijiem noteikti būs atšķirīgs.

Deinstitucionalizācijas process Vidzemes plānošanas reģionā noris kopš 2016. gada un

tajā piedalās visas Vidzemes plānošanas reģiona pašvaldības. Pašvaldības ir noslēgušas sadarbības līgumus par dalību projektā "Vidzeme iekļauj", kura ietvaros tiek veidoti sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un bērniem no ārpusģimenes aprūpes iestādēm, lai mazināt institucionālo aprūpi- sniedzot atbalstu, lai ikvienam cilvēkam būtu iespēja dzīvot ģimenē.

Informāciju sagatavoja: Naula Dannenbergā, projekta "Vidzeme iekļauj" sabiedrisko attiecību speciāliste, mob.t. 26148024, naula.dannenbergā@vidzeme.lv

Vairāk informācijas par projektu "Vidzeme iekļauj" :

Deinstitutionalizācijas projekta "Vidzeme iekļauj" vadītāja Ina Miķelsone, mob.t 29289487, ina.mikelsone@vidzeme.lv

Sociālo pakalpojumu eksperte Laine Zālīte, mob.t. 26536286, laine.zalite@vidzeme.lv

